

Hilâfet Devleti'nin Anayasa Tasarısı

Hizb-ut Tahrir

2 *Hilâfet Devleti'nin Anayasa Tasarısı*

Hilâfet Devleti'nin Anayasa Tasarısı

- Muteber Baskı -
H. 1427 - M. 2006

Bu belge, **Hizb-ut Tahrir** Neşriyatındandır

4 *Hilâfet Devleti'nin Anayasa Tasarısı*

İçindekiler

Hilâfet Devleti'nin Anayasa Tasarısı	6
Genel Hükümler	8
Yönetim Nizâmı	12
- Halîfe	14
- Tefvîz Muâvini	21
- Tenfiz Muâvini	23
- Vâlîler	24
- Cihâd Emîri: Harbiye Dâiresi - Ordu	27
- İç Güvenlik	29
- Hâriciye [Dışişleri]	30
- Sanâyi Dâiresi	31
- Kadâ [Yargı]	32
- İdârî Teşkilat	37
- Beyt-ul Mâl [Hazîne]	39
- Medya	40
- Ümmet Meclisi	41
İçtimâî Nizâm	44
İktisâdî Nizâm	47
Öğretim Siyâseti	58
Dış Siyâset	61

Hilâfet Devleti'nin Anayasa Tasarısı

Bu, Hilâfet Devleti'nin anayasa tasarısıdır. Bunu İslam Devleti'nin vakıası, şekli, nizâmları, tatbik edeceği İslâmî nizâmlar ve hükümler hakkında fikir edinsinler diye Müslümanlara arz ediyoruz ki Hilâfet Devleti'ni kurup Allah'ın indirdikleri ile yönetimi geri getirmek için çalışsınlar.

Bu Anayasa, İslâmî 'Akîde'den kaynaklanmış ve delil kuvvetine göre şer'î hükümlerden alınmış bir İslâmî Anayasadır.

Allah'ın Kitâbı, Rasulü'nün Sünneti ile bunların irşâd ettiği Sahâbe'nin İcmâ'ı ve Kıyas, bu Anayasa'nın alındığı temeldir.

Bu, başkası değil, ancak bir İslâmî Anayasa'dır. İslam'dan olmayan hiçbir şey içermez. Belli bir ülkeye veya belli bir beldeye has değil, bilakis İslâmî Âlem, hatta tüm dünya çapında Hilâfet Devleti'ne aittir. Zîra Hilâfet Devleti, İslam'ı bir Hidâyet ve Nûr Risâleti olarak tüm dünyaya taşıyacak, tüm dünyanın işlerini yürütecek, tüm dünyayı kucağında bütünleştirecek ve tüm dünyada İslâmî hükümleri tatbik edecektir.

İşte **Hizb-ut Tahrir**, bu tasarımı Müslümanlara arz eder ve Allah'tan kendilerine ikramda bulunmasını ve Mü'minlerin **Râşidî Hilâfet'i** kurup Allah'ın

indirdikleriyle hükmetmeyi geri döndürmek üzere çalışmalarındaki gâyenin tahakkukunu çabuklaştırmasını, böylece bu tasarının Hilâfet Devleti'nin Anayasası olmasını diler.

Bu Allah'a hiç de zor değildir.

Genel Hükümler

Madde-1: İslâmî Akîde, Devlet'in esâsıdır. Öyle ki Devlet'in yapısında, cihazında veya muhasebesinde yahut Devlet ile ilgili herhangi bir şeyde, İslâmî Akîde'yi esas kılmaktan başka bir şey var olamaz. İslâmî Akîde aynı zamanda anayasa ve şer'î kânunların da esâsıdır. Öyle ki bunlardan herhangi biriyle ilgili herhangi bir şeyin İslâmî Akîde'den fıskırması hâricinde var olmasına izin verilmez.

Madde-2: Dâr-ul İslam, üzerinde İslâmî hükümler tatbik edilen ve güvenliği İslâmî emân altında olan beldelerdir. Dâr-ul Küfür ise üzerinde küfür nizâmları tatbik edilen veya güvenliği İslâmî emân altında olmayan beldelerdir.

Madde-3: Halife, belirli şer'î hükümleri benimseyip anayasa ve kanunlar haline getirir. O, herhangi bir şer'î bir hükmü benimsediğinde, bu hüküm gereğince amel edilmesi vâcip olan yegâne bağlayıcı şer'î hüküm olur. Bu takdirde o şer'î hüküm, yürürlüğe giren bir kânun haline gelir ki bu kânuna açıktan ve gizliden itaat etmek, Devlet'in yönetimi altındaki her bireye vâcip olur.

Madde-4: Halife, Zekât ile Cihâd dışındaki ibâdetlerde belirli herhangi bir şer'î hükmü benimseyemez. Yine İslâmî Akîde ile ilgili fikirlerden herhangi bir fikri de benimseyemez.

Madde-5: İslâmî tâbiyeti (uyruğu) olan herkes, şer'î haklar ve vaciplerden yararlanır.

Madde-6: Devletin, yönetimde, yargıda, işlerin yürütülmesinde ya da benzeri konularda tebâları arasında ayırım yapması câiz değildir. Irk, din, renk ve benzeri özelliklere bakmadan herkese tek bir bakışla bakmalıdır.

Madde-7: Devlet, İslâmî tâbiyeti taşıyan Müslüman ve Gayri-Müslim herkese, İslâmî Şeriatî aşağıdaki şekilde infâz eder:

- a. İslâmî hükümlerin tamamı, Müslümanlar üzerine hiçbir istisnâ olmaksızın infâz edilir.
- b. Gayri-Müslimler inançlarında ve ibâdetlerinde, genel nizâmlar çerçevesinde serbesttirler.
- c. İslam'dan kendileri irtidâd edenlere mürtet hükmü infâz edilir. Fakat Mürtetlerin, Gayri-Müslim olarak doğan çocuklarına, Müşrik yada Ehli Kitap olmalarına binâen, buldukları hâl üzere Gayri-Müslim gibi muâmele edilir.
- d. Gayri-Müslimler, yiyecekleri ve giyecekleri hususunda şer'î hükümlerin izin verdiği ölçüde kendi dinlerine göre muâmele görürler.
- e. Evlenme ve boşanma işleri; Gayri-Müslimler arasında kendi dinlerine göre, Müslümanlar ile Gayri-Müslimler arasında ise İslâmî hükümlere göre yapılır.
- f. Devlet diğer şer'î hükümleri ve muâmelât, ukûbât, beyyinât, yönetim nizâmı, iktisâd nizâmı ve benzeri bütün İslâmî Şeriat unsurlarını herkese infâz eder.

Bunlar, hem Müslümanlara hem de Gayri-Müslimlere aynı şekilde infâz edilir. Yine bunlar, ahd (anlaşmalılar) ve eman (güvence) verilenler ile birlikte İslâmî Sulta altındaki herkese de infâz edilir. Bunlar tebânın istisnasız tüm fertlerine infâz edilir, ancak sefirler, konsoloslar, elçiler ve bunlar gibi olanlar müstesnâdır. Zîra bu tür kimselerin diplomatik dokunulmazlıkları vardır.

Madde-8: Arapça, İslam'ın tek dilidir ve Devlet'in kullanacağı tek dildir.

Madde-9: İctihâd, farz-ı kifâyedir. İctihâd şartlarına sahip olan her Müslümanın ictihâd yapma hakkı vardır.

Madde-10: İslam'ın mes'uliyetini tüm Müslümanlar taşır. Dolayısıyla İslam'da "din adamları" yoktur. Devlet, Müslümanların böyle bir hissiyâta kapılmasına yönelten her şeyi yasaklamalıdır.

Madde-11: İslâmî Devlet'in aslî işi; İslâmî Dâveti taşımaktır.

Madde-12: Şer'î hükümler için yegâne müteber delil kaynakları; Kitâb [Kur'ân-il Kerîm], Sünnet [Hadîs-i Şerîf], İcma-us Sahâbe ve Kıyâs'tır.

Madde-13: Asıl olan, berâet-i zimmettir. Bir kimse ancak mahkeme kararıyla cezalandırılır. Kim olursa olsun, herhangi bir kimseye işkence yapmak kesinlikle câiz değildir. Her kim bunu yaparsa cezâlandırılır.

Madde-14: Ef'alde (fiillerde) asıl olan, şer'î hükme bağlanmaktadır. Dolayısıyla hükmü bilinmedikçe hiçbir fiil yapılmaz. Eşyâda (nesnelerde) asıl olan ise, -haramlığına dâir delil bulunmadıkça- mübahlıktır.

Madde-15: Harama götüreceği zannı galip olursa, harama götüren vesile haramdır. Harama götürmesinden korkuluyorsa haram olmaz.

Yönetim Nizamı

Madde-16: Yönetim nizâmı, vahdet nizâmıdır, federal nizâm değildir.

Madde-17: Yönetim merkezîdir. İdâre ise merkezi değildir.

Madde-18: Yöneticiler dörttür: Halîfe, Tefvîz Muâvini, Vâlî ve Âmil. Bunların dışındakiler yönetici değildirler, memurlardır.

Madde-19: Erkek, hür, âkil, bâliğ, âdil, kâdir ve kifâyet ehli olanlar dışındaki kimselerin yönetimi veya yönetimden sayılan herhangi bir işi üstlenmesi câiz olmadığı gibi, Müslümandan başkasının üstlenmesi de câiz değildir.

Madde-20: Yöneticileri muhâsebe etmek, Müslümanların haklarından ve üzerlerine farz-ı kifâyedir. Tebânın Gayri-Müslim fertlerinin de yöneticilerin kendilerine yaptığı zulümleri veya İslâmî hükümlerin üzerlerine tatbik edilmesindeki kusurları göstermek üzere şikâyette bulunma hakları vardır.

Madde-21: Esâsının İslâmî Akîde olması ve benimsediği hükümlerin şer'î hükümler olması şartıyla, yöneticileri muhasebe etmek veya Ümmet yoluyla yönetime ulaşmak üzere siyâsi parti kurmak Müslümanların hakkıdır. Parti kurulması için hiçbir izne ihtiyaç yoktur. İslam esâsı dışındaki her türlü kitleleşme ise yasaklanır.

Madde-22: Yönetim nizâmı dört kaide üzerine kuruludur:

1. Hâkimiyet şeriatındır, halkın değildir.
2. Otorite Ümmetindir.
3. Tek bir Halife nasbetmek, Müslümanlara farzdır.
4. Şer'î hükümleri benimsemeye yalnızca Halife'nin hakkı vardır. Dolayısıyla anayasayı ve bütün kanunları belirleyen odur.

Madde-23: Devlet şu on üç cihaz üzerine kuruludur:

1. Halife
2. Muâvinler [Tefvîz Vezîrleri]
3. Tenfîz Vezîrleri
4. Vâliler
5. Cihâd Emîri
6. İç Güvenlik
7. Hâriciye [Dışişleri]
8. Sanâyi
9. Kadâ/Yargı
10. İnsanların Maslahatları
11. Beyt-ul Mâl [Hazîne]
12. Medya
13. Ümmet Meclisi [Şûrâ ve Muhâsebe]

Halîfe

Madde-24: Halîfe, otoritede ve Şeriatı infâz etmede Ümmetin vekîlidir.

Madde-25: Hilâfet, rızâ ve seçime dayalı bir akittir. Hiç kimse bunu kabule zorlanamaz. Hiç kimse, Hilâfet görevini üstlenecek kişiyi seçmeye de zorlanamaz.

Madde-26: Âkil ve bâliğ olan erkek veya kadın her Müslümanın Halîfe'yi seçme ve ona bey'at verme hakkı vardır. Gayri-Müslimlerin ise buna hakkı yoktur.

Madde-27: Hilâfet akdi bir kimseye, bey'atın kendileriyle in'ikad olduğu kişiler tarafından bir bey'at ile yapılırsa geri kalanların bey'atı, İtaat Bey'atı olur, in'ikad bey'atı olmaz. Bünyesinde isyân etme ve Müslümanların birliğini parçalama kudreti görülen kimseler, İtaat Bey'atı vermeye zorlanır.

Madde-28: Müslümanlar tarafından nasbedilmedikçe hiç kimse Halife olamaz. İslâmî akidlerden herhangi bir akid gibi şer'î yönden kendisine in'ikad olmadıkça hiç kimse Hilâfet salâhiyetlerine de sahip olamaz.

Madde-29: Halîfe'ye İn'ikâd Bey'atı ile bey'at veren ülkelerin veya beldelerin, Kâfir bir devlete değil, bilakis yalnızca Müslümanlara dayalı, kendilerine ait otoritelerinin bulunması şarttır. Yine o ülkedeki Müslümanların iç ve dış güvenliklerinin, Küfür Emânı değil, bilakis yalnızca İslâmî Eman altında bulunması

şarttır. Fakat aynı şartlar, sadece İtaat Bey'atı veren ülkelerde aranmaz.

Madde-30: Hilâfet için bey'at verilecek kişide, in'ikâd şartlarından fazlasının tamamlanması şart değildir. Dolayısıyla efdâliyet şartlarının mutlaka tamamlanması gerekmez. Çünkü asıl olan in'ikâd şartlarıdır.

Madde-31: Hilâfet'in kendisine in'ikad olması için Halife'de yedi şart bulunmalıdır. Bunlar: Erkek, müslüman, hür ve bâliğ olması; âkil, adil ve kifayet ehlinden kadir biri olmasıdır.

Madde-32: Hilâfet mansıbı (makâmı); Halife'nin ölmesi, istifâ etmesi veya azledilmesi sebepleri ile boşalırsa, Hilâfet mansıbının boşalma tarihinden itibaren geceleri ile birlikte üç gün içerisinde yerine bir Halife nasbetmek farzdır.

Madde-33: Hilâfet mansıbının boşalmasının ardından Müslümanların işlerini yürütmek ve yeni Halife'nin nasbedilmesi icraatlarını yerine getirmek üzere aşağıdakiler uyarınca bir Geçici Emîr tâyin edilir:

- a. Önceki Halife ecelinin yakın olduğunu hissettiğinde veya salâhiyetlerini bırakma niyetinde olduğunda bir Geçici Emîr tâyin edebilir.
- b. Halife, bir Geçici Emîr tâyin edilmeden önce ölürse veya istifa ederse veya Hilâfet mansıbı ölüm veya istifa haricinde bir sebeple boşalırsa, Muâvinlerden [Tefvîz Muâvinlerinden] en yaşlı olanı Geçici Emîr olur. Eğer o

Hilâfet için aday olmak istiyorsa, ondan sonraki en yaşlı Muâvin, Geçici Emîr olur ve hakezâ.

- c. Bütün Muâvinlerin aday olmak istemesi halinde, Tenfiz vezîrlerinden en yaşlı olanı Geçici Emîr olur. Eğer o Hilâfet için aday olmak istiyorsa, ondan sonraki en yaşlı Tenfiz Vezîri, Geçici Emîr olur ve hakezâ.
- d. Bütün Tenfiz Vezîrlerinin Hilâfet için aday olmak istemesi halinde, Tenfiz Vezîrlerinden en genç olanı Geçici Emîr olur.
- e. Geçici Emîr'in şer'î hükümler benimseme salâhiyeti yoktur.
- f. Geçici Emîr, üç gün içinde yeni bir Halife nasbedilmesi icraatlarını tamamlamak üzere tüm gücünü kullanır. Mezâlim Mahkemesi'nin kabul ettiği kâhir bir sebep olmadıkça bu sürenin uzatılması câiz değildir.

Madde-34: Halife nasbetme metodu bey'attır. Halife'ye bey'at verilip Halife'nin nasbedilmesinin fiilî icraatları ise şunlardır:

- a. Mezâlim Mahkemesi Hilâfet mansîbının boşaldığını îlan eder.
- b. Geçici Emîr, görevlerine başlar ve hemen adaylık kapısının açıldığını îlan eder.
- c. Mezâlim Mahkemesi'nin kararıyla, in'ikad şartlarını tamamlayan adayların başvuruları kabul edilir ve diğer adayların başvuruları değerlendirmeye alınmaz.

- d. Ümmet Meclisi'nin Müslüman üyeleri, Mezâlim Mahkemesi'nin başvurularını kabul ettiği adaylar arasında iki seçim yapar. İlk seçimde oy çoğunluğu ile adaylardan altısını seçerler. İkinci seçimde oy çoğunluğu ile altı adaydan ikisini seçerler.
- e. İki adayın ismi îlan edilir ve Müslümanların, bu adaylardan birini seçmesi istenir.
- f. Seçim sonucu îlan edilir ve seçmen oylarının çoğunluğunu alan, Müslümanlar tarafından öğrenilir.
- g. Müslümanlar, Allah'ın Kitâbı ile Rasulullah (sav)'in Sünneti'ni infâz etmesi için oyların çoğunluğunu alan kimseye Müslümanların Halifesi olarak bey'at vermeye başlarlar.
- h. Bey'atın tamamlanmasının ardından Müslümanların Halifesi olan kimse, nasbedildiği haberi tüm Ümmete ulaşınca dek, ismi ve Hilâfet'in kendisine in'ikad olması için gerekli yeterliliği sağlayan sıfatlara sahip olduğu da belirtilerek herkese îlan edilir.
- i. Yeni Halife'nin nasbedilme icraatlarının bitmesiyle birlikte Geçici Emîr'in velâyeti (görevi) sona erer.

Madde-35: Halife'yi nasbeden Ümmet'tir. Fakat Ümmet, bey'atı şer'î yöne in'ikad olduğu sürece Halife'yi azledemez.

Madde-36: Halife aşağıdaki salâhiyetlere sahiptir:

- a. Ümmeti gözetmek için Allah'ın Kitâbı'ndan ve Rasulü'nün Sünneti'nden sahih içtihad ile istinbât

edilmiş gerekli şer'î hükümleri benimser. Böylece bunlar, itaat edilmesi farz olan ve muhâlefet edilmesi câiz olmayan kânunlar haline gelir.

- b. Devletin iç ve dış siyâsetinden sorumludur. Orduya komuta eder. Savaş ilanı, sulh, ateşkes ve bütün diğer anlaşmaları yapma hakkına sahiptir.
- c. Yabancı büyükelçileri kabul etmek ve reddetmek ona aittir. Müslüman büyükelçileri tâyin eder ve azleder.
- d. Muâvinleri ve Vâlîleri tâyin eder ve azleder. Bunların tamamı Halîfe'ye karşı sorumlu oldukları gibi Ümmet Meclisi'ne karşı da sorumludurlar.
- e. Kâdî'l Kudâ'yı [Baş Kâdî'yi] ve kâdîleri (yargıçları) tâyin eder ve azleder. Eğer Mezâlim Kâdîsi; Halîfe veya Muâvinleri veya Kâdî'l Kudâ aleyhinde bir dâvâyâ bakmakta ise Halîfe onu azledemez. Dâire müdürlerini, ordu komutanlarını, livâlarının emîrlerini (şancaklarının komutanlarını) tâyin eder ve azleder. Bunların tamamı Halîfe'ye karşı sorumludurlar, ama Ümmet Meclisi'ne karşı sorumlu değildirler.
- f. Devlet bütçesinin konulmasına kaynak olacak şer'î hükümleri benimser. İster gelirler isterse giderler ile alakalı olsun, her hususta gerekli meblağı ve bütçe kısımlarını tespit eder.

Madde - 37: Halife, benimsemede şer'î hükümler ile mukayyedir. Şer'î delillerden sahih istinbât edilmeyen bir hükmü benimsemesi haramdır. Yine benimsediği hükümler ve hüküm istinbât metodu ile de mukayyedir.

Dolayısıyla benimsediği istinbât metoduna aykırı istinbât edilmiş bir hükmü benimsemesi ve benimsediği hükümlere aykırı bir emir vermesi de câiz değildir.

Madde-38: Halife, tebânın işlerini kendi görüşü ve ictihâdına göre yürütmeye mutlak salâhiyet sahibidir. Devlet işlerinin seyrinde ve tebânın işlerini yürütmeye ihtiyaç duyduğu tüm mübahları benimseyebilir. Herhangi bir şer'î hükme maslahat bahanesiyle muhâlefet etmesi câiz değildir. Meselâ, gıda maddelerinin azlığı bahanesiyle bir ailenin birden fazla çocuk edinmesine mânî olamaz. Meselâ, istismârı önleme bahanesiyle insanları fiyat tahdîdine tâbi tutamaz. Meselâ, maslahat yada işlerin gözetimi bahanesiyle bir Kâfiri yada kadını Vâlî tâyin edemez. Bunlardan başka şer'î hükümlere aykırı hiçbir şeyi yapamaz. Bir helali haram kılması ve bir haramı helal kılması câiz değildir.

Madde-39: Halife için sınırlı bir müddet yoktur. Halife, Şeriatı koruyup hükümlerini uyguladığı, devlet işlerini yürütmeye güç yetirebildiği müddetçe, halinde kendisini Halife olma konumundan çıkaracak bir değişiklik olmadıkça Halife olarak kalır. Halinde böyle bir değişiklik meydana gelirse derhal azledilmelidir.

Madde-40: Halife'nin halini değiştirip Hilâfet'ten çıkmasına sebep olan hususlar üç tanedir:

- a. Halife'nin mürted olması, açık bir fısık olması, delirmesi ve benzeri gibi Hilâfet'in in'ikad şartlarından birinin bozulmasıdır. Çünkü bu şartlar, in'ikad ve devamlılık şartlarıdır.

- b. Hangi sebepten olursa olsun, Hilâfet görevlerini yürütmekten aciz olmasıdır.
- c. Kendi görüşüyle, Şeriat'e göre Müslümanların işlerini yürütmekten aciz kılan bir tasallut altında kalmasıdır. Yalnızca kendi görüşüyle, şer'î hükümlere göre tebânın işlerini yürütmekten aciz kılacak derecede bir tesire maruz kalırsa, devlet işlerini yürütmekten hükmen aciz sayılır. Bu nedenle Halife olmaktan çıkar. Bu da şu iki halde düşünülür:

Birinci Hal: Yakın çevresinden bir veya birkaç kişinin, kendisine musallat olarak işlerin yürütülmesine hükmeder hale gelmeleridir. Eğer bunların tasallutundan kurtulma ümidi varsa belirli bir süre uyarılır. Buna rağmen tasallutları kaldırılmamışsa görevden çıkarılır. Şayet kurtuluşu ümit edilmiyorsa derhal görevden çıkarılır.

İkinci Hal: Ya bilfiil esir olmak ya da tasallutu altına girmek suretiyle gâlip bir düşman eline esir düşmektir. Bu halde bakılır: Eğer kurtulması ümit ediliyorsa, kurtuluşundan ümit kesilinceye kadar mühlet verilir ve ümit kesildikten sonra görevden çıkarılır. Eğer kurtulmasına ilişkin hiçbir ümit yoksa derhal görevden çıkarılır.

Madde-41: Halife'nin halindeki değişikliğin, Halife'yi Hilâfet'ten çıkarıp çıkarmadığına karar veren yalnızca Mezâlîm Mahkemesi'dir. Yine, Halife'yi azletme veya ihtâr etme salâhiyetine sahip olan da yalnızca Mezâlîm Mahkemesi'dir.

Tefvîz Muâvini

Madde-42: Halife kendisine, yönetim sorumluluğunu taşıyacak bir veya birden fazla Tefvîz Muâvini tâyin eder. İşleri kendi görüşüne göre yürütmesi ve kendi içtihadına göre yaptırması için bu Muâvin'e tefvîz eder.

Halife vefât ettiğinde Tefvîz Muâvinleri'nin görevleri sona erer. Yalnızca Geçici Emîrlik süresince görevlerine devam ederler.

Madde-43: Halife olma şartları Tefvîz Muâvini için de şarttır. Yani erkek, hür, Müslüman, bâliğ, âkil, âdil ve mesul olduğu işlerde kifayet ehlienden kadir biri olmalıdır.

Madde-44: Tefvîz Muâvini'nin tâyini şu iki hususu kapsamalıdır: Birincisi, Umumî Gözetim ve ikincisi de Niyâbet'tir. Bunun için Halife'nin ona "*Seni kendi yerime vekîl tâyin ettim.*" demesi gerekir. Ya da Niyâbet ve Umumî Gözetim'i içeren mânâda bir söz söylemesi lâzımdır. Şayet söz konusu tâyin bu şekilde olmazsa muâvin sayılmaz. Bu tür bir tâyin Halife'nin, muâvinleri Halife muâvinliğinin ihtiyaçlarına göre gerekli gördüğü şekilde belli yerlere yollamasına veya bu belli yerlerden başka yerlere ve başka işlere nakletmesine izin verir. Yeni bir tâyine gerek olmaz zira asli tâyinleri tüm bunları içermektedir.

Madde-45: Tefvîz Muâvini, yaptırdığı tüm icraatları ve infâz ettiği tâyin ve velayeti Halife'ye arz etmelidir ki

22 Hilâfet Devleti'nin Anayasa Tasarısı

böylece salâhiyetlerinde Halife gibi olmasın. Tefvîz Muâvini mütâlaasını Halife'ye sunmalı ve Halife'nin infâz etmesini emrettiklerini infâz etmelidir.

Madde-46: Halife, Tefvîz Muâvini'nin işlerini ve icraatlarını gözden geçirmelidir ki bunlardan doğru ve uygun olanı kabul etsin, hatalı olanı da düzeltsin. Zîra Ümmet'in işlerini yürütme, vekâleten Halife'ye verilir ve Halife'nin içtihadına bırakılır.

Madde-47: Tefvîz Muâvini bir işi icrâ eder ve Halife de bu işi tasdik ederse Halife'nin tasdik ettiği şekilde, eksiksiz ve fazlasız infâz etmelidir. Halife, Muâvin'e yaptırdığı işte karşı gelirse bakılır: eğer itiraz, Muâvin'in usulü vechiyle yerine getirdiği bir hükümle veya yerine koyduğu bir malla ilgili ise Muâvin'in icrâsı infâz edilir. Zîra aslında bu icrâ, Halife'nin bir görüşüdür. Nitekim Halife, infâz edilen hükümlerden ve infâk edilen mallardan geri dönemez. Eğer Muâvin'in yaptığı iş, bunlar dışında olup bir Vâlî tâyin etmek veya bir Ordu techiz etmek gibi bir iş olursa, Halife Muâvin'e itiraz edebilir. Bu durumda Halife'nin görüşü infâz edilir ve Muâvin'in icra ettiği iş ilğâ edilir. Çünkü Halife kendi yaptığı bir fiilden dönme hakkına sahip olduğu gibi, Muâvini'nin yaptığı bir fiilden de dönebilir.

Madde-48: Tefvîz Muâvini, idârî cihaz dâirelerinden herhangi birine tahsis edilmez, bilakis onun denetimi, işrâfı geneldir. Zîra idârî işleri yapanlar, yöneticiler değil ücretlilerdir. Tefvîz Muâvini ise yöneticidir. Velâyeti genel olduğundan hiçbir işte ona özel görev verilmez.

Tenfîz Muâvini

Madde-49: Halîfe tenfîz için bir muâvin tâyin eder. Tenfîz Muâvini'nin işi; yönetimden değil idârî işlerdendir. Dâiresi de dâhilî ve hâricî cihetler için Halîfe'den sadrolan hususları infâz eden ve bu cihetlerden gelenleri Halîfe'ye ulaştıran bir cihazdır. Aşağıdaki işlerde Halîfe'den aldığını diğerlerine, diğerlerinden aldığını da Halîfe'ye ulaştıran, Halîfe ile diğerleri arasında bir vasıtadır.

- a. Tebâ ile ilişkiler
- b. Devletlerarası ilişkiler
- c. Ordu veya Askeriye
- d. Ordudan başka diğer devlet cihazları

Madde-50: Tenfîz Muâvini, Müslüman ve Erkek olmalıdır. Çünkü o, Halîfe'nin yakın çevresindedir.

Madde-51: Tenfîz Muâvini'nin, Tefvîz Muâvini gibi Halîfe ile doğrudan bağlantısı olmalıdır. Tenfîz Muâvini, muâvin sayılır fakat onun muâvinliği yönetimde değil tenfîzdedir.

Vâlîler

Madde-52: Devletin yönettiği beldeler, birimlere ayrılır. Her bir birim "Vilâyet" olarak adlandırılır. Her vilâyet de birimlere ayrılır, her bir birim "Âmillik" olarak adlandırılır. Vilâyete bakan kişi, "Vâlî" veya "Emîr" olarak adlandırılır. Amillîğe bakan kişi ise "Âmil" veya "Hâkim" olarak adlandırılır.

Madde-53: Vâlîler Halîfe tarafından, Âmiller ise Halîfe tarafından ve kendilerine salâhiyet verildiği takdirde Vâlîler tarafından tâyin edilirler. Muâvinlerdeki şartların Vâlî ve Âmiller'de de bulunması şarttır. Erkek, hür, Müslüman, bâliğ, âkil, âdil ve tâyin edildikleri idârede kifâyet ehlinden olmalı, takva ehli ve kuvvetli kimselerden seçilmelidirler.

Madde-54: Vâlî, Halîfe'nin naibi olarak, yönetim salâhiyetlerine ve vilâyetindeki dâirelerin idârî işlerini denetim salâhiyetlerine sahiptir. Böylece vilâyeti içerisinde ordu, kadâ (yargı) ve mâliye dışındaki bütün yetkilere sahiptir. O, vilâyet ahâlisi üzerine emirlik yapar ve vilâyetiyle ilgili bütün konulara bakar. Ancak polis, idâre bakımından değil, infâz bakımından onun emirliği altındadır.

Madde-55: Vâlî'nin, emirliği gereğince ifâ ettiği işlerini Halîfe'ye bildirmesi lâzım değildir. Bu, tercihinin bırakılmıştır. Yeni ve olağan olmayan bir mesele çıkarsa, bu meseleyi Halîfe'nin değerlendirmesine bırakır.

Ardından Halife'nin emrettiğine göre davranır. Beklemenin meselenin bozulmasına neden olmasından çekinirse, infâzı yerine getirir. Bu takdirde meseleyi ve infâz etmesinden evvel Halife'nin değerlendirmesini almama sebebini Halife'ye bildirmelidir.

Madde-56: Her vilâyette vilâyet halkından seçilmiş bir meclis bulunur. Bu meclisin başkanı Vâlî'dir. Bu meclisin, yönetim işlerinde değil de idârî işlerde görüş belirtme yetkisi vardır. Meclis şu iki işi yapar:

Birincisi; Vilâyetin durumu ve ihtiyaçları hakkında Vâlî'ye gerekli bilgileri sunmak ve bu hususta görüş belirtmek.

İkincisi; Vâlî'nin üzerlerindeki yönetimi hakkındaki rızalarını veya şikâyetlerini dile getirmek.

Meclis'in birinci noktadaki görüşü icbârî değildir. İkinci noktadaki görüşü ise icbârîdir. Dolayısıyla Meclis Vâlî'yi şikâyet ederse Vâlî azledilir.

Madde-57: Vilâyetteki Vâlî'nin vilâyette bulunma müddetinin uzun olmaması lâzımdır. Bu itibarla bir Vâlî'nin kendi vilâyetinde yoğunlaştığı veya insanların kendisine meftun olduğu görüldüğünde görevden alınır.

Madde-58: Vâlî, bir vilâyetten diğer bir vilâyete nakledilemez. Zîra onun görevlendirilmesi, genel bir bakıştır ve belirli bir yer ile sınırlıdır. Bilakis görevden alınır ve yeniden tâyin edilir.

Madde-59: Vâlî; ya Halife'nin gördüğü lüzum üzerine ya Ümmet Meclisi Vâlî'den râzı olmadıklarını gösterince ya da kendi Vilâyet Meclisi, Vâlî'den hoşnutsuzluk gösterince azledilir. Onun azli ancak Halife tarafından yapılır.

Madde-60: Halife, Vâlilerin işlerini takip etmelidir. Onları sıkıca murâkabe etmelidir. Hallerini keşfetmek, onları teftiş etmek ve hepsini veya bir kısmını zaman zaman toplayıp tebânın şikayetlerini kendilerinden dinlemek için kendisine bir Nâib tâyin etmelidir.

Cihâd Emîri:

Harbiye Dâiresi - Ordu

Madde-61: Harbiye Dâiresi; ordu, polis, donatım, mühimmât, techîzât ve benzeri hususlar gibi silahlı kuvvetler ile ilgili bütün işler, askerî kolejler, askerî heyetler, ordunun İslâmî Kültür ve genel kültüre ilişkin tüm ihtiyaçları, savaş ve savaş hazırlıkları ile ilgili bütün işlerle ilgilenir. Bu dâirenin başkanına Cihâd Emîri denilir.

Madde-62: Cihâd Müslümanlara farzdır. Askerî eğitim de mecburidir. Bu nedenle on beş yaşına basan her Müslüman erkeğin, Cihâda hazırlanmak için askerî eğitim görmesi farzdır. Fakat asker olmak farz-ı kifâyedir.

Madde-63: Ordu iki kısımdır: Birinci kısım, ihtiyâtî askerlerdir ki bunlar Müslümanlardan silah taşıyabilecek olanlardır. İkinci kısım ise daimi askerlerdir ki bunlara memurlar gibi Devlet Bütçesi'nden maaş tahsis edilir.

Madde-64: Ordu için livâlar (sancaklar) ve râyeler (bayraklar) yapılır. Halife, ordu komutanlığına tâyin ettiği kişiye livâyı teslim eder. Fakat rayeleri, livâların başkanları teslim ederler.

Madde-65: Halife; ordunun başkomutanıdır. Ordunun Kurmay Başkanı'nı tâyin eden odur. Her bir orduya Emîr ve her bir kolorduya Komutan tâyin eden odur. Diğer ordu rütbelerini ise Ordu Komutanları ve Livâ Emîrleri

tâyin ederler. Kurmaylığa tâyin ise harp bilgi derecesine göredir ve tâyin eden, Kurmay Başkanı'dır.

Madde-66: Bütün ordu, özel ordugâhlara yerleştirilmiş tek bir ordu haline getirilir. Ancak bu ordugâhlardan bazıları, muhtelif vilâyetlere ve bazıları da stratejik mevkilere konuşlandırılmalıdır. Bazıları ise devamlı taşınabilir ve hareket edebilir (mobilize) ordugahlar haline getirilir ki bunlar vurucu kuvvetlerdir. Askerî ordugahlar birçok gruplar halinde düzenlenir. Bu grupların her birine Ordu ismi verilir ve her birine ayrı ayrı numaralar verilir. Birinci ordu, üçüncü ordu gibi... Ya da âmilliklerden veya vilâyetlerden birinin adıyla adlandırılır.

Madde-67: Orduda en yüksek seviyede askerî ta'lîm yapılmalıdır. Askerin fikrî seviyesi mümkün olduğunca yükseltilmeli, ordudaki her fert, icmâlî de olsa İslam hakkında uyanıklık kazanmasını sağlayan İslâmî Kültürü ile kültürlendirilmelidir.

Madde-68: Her bir askerî ordugâhta; yüksek askerî mâlumâta sahip, plân çizme ve savaş tecrübe sahibi yeterli miktarda kurmay bulundurulmalı, ordudaki kurmayların sayısı mümkün olduğunca çoğaltılmalıdır.

Madde-69: Orduda, İslam Ordusu vasfıyla görevini yapmasına imkan veren silah, cephâne, techîzât, levâzım ve mühimmât bulundurulmalıdır.

İç Güvenlik

Madde-70: İç Güvenlik Dâiresi, güvenlik ile ilgili her şeyin idâresi ve iç güvenliği tehdit eden her şeyin engellenmesi ile ilgilenir. Beldelerdeki güvenliği polis vasıtasıyla muhâfaza eder. Halife'den bir emir olmaksızın ordudan da destek istemez. Bu dâirenin başkanı "İç Güvenlik Müdürü" olarak adlandırılır. Bu dâirenin vilâyetlerde "İç Güvenlik İdâreleri" isimli şubeleri vardır. Vilâyetteki idarenin başkanına ise "Polis Sahibi" (Polis Âmiri) denir.

Madde-71: Polis iki kısımdır: Askerî Polis, Cihâd Emîri'ne yani Harbiye Dâiresi'ne bağlıdır. Polis ise, güvenliğin muhafazası için mahkemelerin elindedir ve İç Güvenlik Dâiresi'ne bağlıdır. Her iki kısma da görevlerini iyi yapmalarını sağlayacak özel bir kültürle birlikte özel bir eğitim verilir.

Madde-72: İç Güvenlik Dâiresi'nin çözmeye uğraştığı en önemli iç güvenlik tehditleri: Riddet (mürted olmak), bağı (Devlete isyan), hurabat (eşkıyalar), insanların mallarına saldırılar, insanların canlarına ve ırzlarına saldırılar, harbi kafirler için tecessüs yapan riybet (şüphe) ehliyle ilişki kurulması.

Hâriciye (Dışışleri)

Madde-73: Hâriciye Dâiresi; ister siyâsî yön ile ilgili olsun, ister iktisâd, sanâyi, ziraat, ticâret yönleri ile ilgili olsun, isterse posta, kablolu ve kablosuz iletişimler ve benzerleri ile ilgili olsun, Hilâfet Devleti ile yabancı devletler arası alâkalar hakkındaki bütün dış işler ile ilgilenir.

Sanâyi Dâiresi

Madde-74: Sanâyi Dâiresi; ister motor ve makine sanâyileri, araç gövdeleri sanâyi, madde sanâyi ve elektronik sanâyi gibi ağır sanâyi ile ilgili olsun, ister hafif sanâyi ile ilgili olsun, isterse gerek kamu mülkiyeti gerek ferdi mülkiyet kapsamına girip harp sanâyisi ile alakalı fabrikalar olsun sanâyi hakkındaki bütün işleri yürüten dâiredir. Tüm fabrika çeşitleri, Harp Siyâseti esâsı üzerine kurulmalıdır.

Kadâ (Yargı)

Madde-75: Kadâ, bağlayıcı olacak şekilde hüküm bildirmektir ki o, insanlar arasındaki husumetleri ayırır veya cemaat hakkına zarar veren unsurları yasaklar veya insanlarla yönetim cihazından yönetici yada memur, Halife yada emrindekilerden herhangi biri arasında çıkan anlaşmazlıkları ortadan kaldırır.

Madde-76: Halife; erkek, bâliğ, hür, Müslüman, âkil, âdil ve fıkıh ehlerinden bir Kâdî'l Kudâ (Baş Kâdî) tâyin eder. Halife, ona Mezâlim Kâdîsi'ni tâyin ve azletme salâhiyetini verirse, kendisinin müctehid olması gereklidir. Diğer Kâdîleri ise idârî nizâmlara göre tâyin etme, cezalandırma ve azletme salâhiyetine sahiptir. Diğer mahkeme memurları, mahkeme idâre işlerinden mes'ul Dâire Müdürü'ne bağlıdırlar.

Madde-77: Kâdîler üç kısımdır:

1. Kâdî: Ceza ve muâmelat bakımından, insanlar arasındaki husumetleri ayırır.
2. Muhtesib: Cemaat hakkına zarar veren aykırı hareketlere bakar.
3. Mezâlim Kâdîsi: Devlet ile insanlar arasında vâkî olan anlaşmazlıklara bakar.

Madde-78: Kâdîlik görevini üstlenen kimsede Müslüman, hür, âkil, bâliğ, âdil, fâkih ve şer'î hükümleri olaylara tatbikatta anlayışlı olma şartları aranır. Mezâlim Kâdîliği

görevini üstlenenlerde ise bu şartlara ilâve olarak, erkek ve müctehid olma şartları da aranır.

Madde-79: Kâdî, Muhtesib ve Mezâlim Kâdîsi'nin, tüm beldelerdeki bütün dâvâlara bakmak üzere Kadâ'da genel bir göreve tâyin edilmeleri câizdir. Belirli bir yere, çeşitli dâvâlar için özel görev ile tâyin edilmeleri de câizdir.

Madde-80: Bir mahkemenin yargılama salâhiyetine sahip birden çok Kâdî bulundurması câiz değildir. Onunla beraber bir veya daha fazla Kâdî bulunması câizdir, fakat hüküm salâhiyetine sahip değildirler. Onlar ancak istişâre etme ve görüş belirtme salâhiyetine sahiptirler. Görüşleri ise asıl Kâdî'yi bağlamaz.

Madde-81: Kâdî, yalnızca Kadâ Meclisi'nde hüküm verebilir. Delil ve yemin de ancak Kadâ Meclisi'nde geçerli olur.

Madde-82: Dâvâların çeşitlerine göre mahkemelerin dereceleri değişebilir. Belirli bir sınıra kadar, bazı Kâdîlerin belirli dâvâlara tahsis edilmeleri mümkündür ve bunlardan ayrı olan dâvâlar diğer mahkemelere verilir.

Madde-83: İstinaf mahkemeleri yoktur ve temyiz mahkemeleri de yoktur. Dolayısıyla kesinlik bakımından Kadâ, dâvâda tek derecedir. Böylece Kâdî bir hüküm verdiğinde o hükmü uygulanır ve bağlayıcı olur. Verdiği hükmün, İslam dışı olması veya Kitâb'da, Sünnet'te yada Sahâbe'nin İcma'ındaki kat'i bir nass'a aykırı hüküm olması veya vakianın hakikatine ters hüküm verdiğinin

açığa çıkması hâricinde, hüküm başka bir Kâdî'nin hükmü ile kesinlikle bozulmaz.

Madde-84: Muhtesib, hadler ve cinayetler dâhil olmamak şartıyla, haklarında dâvâcı bulunmayan kamu hukukuna ait bütün dâvâlara bakan Kâdî'dir.

Madde-85: Muhtesib, herhangi bir yerde öğrendiği suç hakkında, Kadâ Meclisi gerekmeksizin derhal hüküm verme salâhiyetine sahiptir. Emirlerini infâz etmek üzere emrine belirli bir miktar polis verilir ve hükmü hemen yerine getirilir.

Madde-86: Muhtesib'in kendine, Muhtesiblik şartları taşıyan Nâibler seçme ve onları muhtelif yerlere gönderme hakkı vardır. Bu Nâibler, tâyin edildikleri mahallerde ve bölgelerde kendilerine bırakılan dâvâlarda Hisbe görevini yapma salâhiyetine sahiptirler.

Madde-87: Mezâlim Kâdîsi; Devlet tebâsından olsun yada olmasın, Devlet otoritesi altında yaşayan herhangi bir kimseye karşı devletten kaynaklanan her tür zulmü -ki bu zulüm ister bizzat Halife tarafından isterse Halife'nin altındaki yöneticiler ve memurlar tarafından yapılsın-kaldırmak için nasbedilen Kâdî'dir.

Madde-88: Mezâlim Kâdîsi, Halife veya Kâdî'l Kudâ tarafından tâyin edilir. Fakat onun muhâsebesi, tedip edilmesi ve azledilmesi Halife yada Halife kendisine salâhiyet vermişse Kâdî'l Kudâ tarafından olur. Ancak Halife veya Tefvîz Muâvini veya Kâdî'l Kudâ aleyhine bir Mezâlim dâvâsına bakarken azledilmesi sahih değildir.

Böyle durumlarda onu azletme salâhiyeti Mezâlim Mahkemesi'nindir.

Madde-89: Mezâlim Kâdîsi, bir veya daha fazla kişi ile sınırlanmaz. Devlet başkanı, zulümleri ortadan kaldırmak için ihtiyacına göre sayıları ne kadar olursa olsun, Mezâlim Kâdîsi tâyin eder. Ancak bir dâvâyâ bakılırken hüküm verme salâhiyeti yalnızca bir Kâdî'ye aittir, daha fazlasına değil. Duruşma esnasında, hükme yetkili Kâdî'nin yanında başka Mezâlim Kâdîleri'nin bulunması câizdir. Fakat istişareden başka salâhiyetleri yoktur ve hüküm veren Kâdî'nin onların görüşleri ile hareket etmesi mecburî değildir.

Madde-90: Mezâlim Mahkemesi, Halife'yi azletme hakkına sahip olduğu gibi, devletteki herhangi bir yöneticiyi veya memuru azletme hakkına da sahiptir. Bu ise zulmün ortadan kaldırılması için bu azlin gerekli olması durumundadır.

Madde-91: Mezâlim Mahkemesi, ister devlet teşkilâtındaki şahıslarla ilgili olsun, ister Halife'nin şer'î hükümlere muhâlefeti ile ilgili olsun, ister devlet başkanının benimsediği anayasa, kanun ve sair şer'î hükümlerin nasslarının anlaşılması ile ilgili olsun, ister herhangi bir vergi istemi ile ilgili olsun isterse bunlardan başka bir şey olsun her çeşit zulüm dâvâsına bakar.

Madde-92: Mezâlim yargılamasında, Kadâ Meclisi şart olmadığı gibi, dâvâlnın çağırılması ve bir dâvâcının olması da şart değildir. Hiç kimse dâvâcı olmasa bile

Mezâlim Mahkemesi zulüm dâvâlarına bakma hakkına sahiptir.

Madde-93: Her insanın, ister Müslüman ister Gayri-Müslim olsun, ister erkek ister kadın olsun, dilediği kimseyi dâvâlarına ve müdâfaalarına vekil kılma hakkı vardır. Bu hususta vekil ile müvekkil arasında bir fark yoktur. Vekilin ücret alması câizdir ve aralarındaki anlaşmaya göre vekil müvekkilden ücret alma hakkına sahiptir.

Madde-94: Vâsi ve Velî gibi özel işlerden herhangi bir işte salâhiyet sahibi bir şahsın veya Halîfe, yönetici, memur, Mezâlim Kâdîsi ve Muhtesib gibi genel işlerde salâhiyet sahibi bir şahsın; Vâsi, Velî, Halîfe, yönetici, memur, Mezâlim Kâdîsi veya Muhtesib olması itibariyle, yerine yalnızca dâvâ ve müdâfaa salâhiyetlerine sahip olacak bir vekil koyması câizdir. Bu bakımdan, dâvâcı olması veya dâvâlı olması arasında fark yoktur.

Madde-95: Hilâfet'in kurulmasından önce yapılan ve infâz edilen akitleri, muâmelatları ve dâvâları, dâvânın şu iki halde olması dışında Hilâfet yargısı bozmaz ve yeniden değerlendirmez:

- a. İslam'a aykırı devamlı bir tesirinin olması halinde yeniden değerlendirmelidir.
- b. Dâvânın, İslam'a ve Müslümanlara yapılan ve önceki yöneticiler ile zümrelerinin sebep olduğu bir eziyet ile ilgili olması halinde, Halîfe'nin bu dâvâları yeniden değerlendirmesi câizdir.

İdârî Teşkilât

Madde-96: Devlet işlerinin ve insanların işlerinin [maslahatlarının] idâresinden; Maslahatlar Bölümü, Dâireler Bölümü ve İdâreler Bölümü mes'uldür. Bu üç bölüm, devlet işlerini kalkındırmak ve insanların maslahatlarını gerçekleştirmek için çalışırlar.

Madde-97: Maslahatlar, Dâireler ve İdâreler bölümlerinin idâre etme siyâseti; nizâmda basitlik, işlerin infâzında çabukluk ve idarecilerde kifâyet bulunması üzerine kuruludur.

Madde-98: İster erkek ister kadın olsun, ister Müslüman ister Gayri-Müslim olsun, tâbiyet taşıyan ve kifâyeti olan herkesin; bir Maslahat'a veya bir Dâire'ye veya bir İdâre'ye Müdür olarak tâyin edilme hakkı bulunduğu gibi, buralarda memur olma hakkı da vardır.

Madde-99: Her Maslahat için bir Genel Müdür, her Dâire ve her İdâre için de, işlerini yürütecek birer Müdür tâyin edilir. Bu Müdürler işlerden doğrudan sorumludurlar. Bu Müdürler; işleri yönünden, Maslahatların veya Dâirelerin veya İdârelerin yüksek idâre mes'ulleri karşısında sorumludurlar. Hükümlerle ve genel nizâmlarla mukayyed olma yönünden ise Vâlî ve Âmil karşısında sorumludurlar.

Madde-100: Tüm Maslahatlar, Dâireler ve İdâreler bünyesindeki Müdürler, ancak idârî nizâmların gerektirdiği sebeplerden dolayı azledilirler. İşlerinden

başka bir işe nakledilebilirler veya işten el çektirilebilirler. Bunların tâyini, nakli, el çektirilmesi, cezalandırılması ve azli; Maslahatlarının, Dâirelerinin veya İdârelerinin yüksek idâre mes'ulleri tarafından yapılır.

Madde-101: Müdür olmayan memurların tâyini, nakli, el çektirilmesi, cezalandırılması ve azli; Maslahatlarının, Dâirelerinin veya İdârelerinin yüksek idâre mes'ulleri tarafından yapılır.

Beyt-ul Mâl (Hazîne)

Madde-102: Beyt-ul Mâl, gelirler ve giderler ile, ilgili şer'î hükümlere göre biriktirme, koruma ve infak etme (harcama) yönlerinden ilgilenen dâiredir. Beyt-ul Mâl Dâiresi'nin Başkanı'na "Beyt-ul Mâl Hâzini" denir. Vilâyetlerde bu dâireye tâbi idâreler vardır. Her idârenin başkanına ise "Beyt-ul Mâl Sahibi" (Beyt-ul Mâl Amiri) denir.

Medya

Madde-103: Medya Organı; dâhilde, kötülüğü uzaklaştıran ve güzelliği bârizleştiren kaynaşmış ve güçlü bir İslâmî Toplum inşâ etmek için, hâricte ise İslam'ın azametini ve adlini, Ordusunun kuvvetini, beşerî nizâmın fesâdını, zulmünü ve ordularının vehnini gösterir bir şekilde İslam'ı barışta ve savaşta öne çıkarmak ve İslam'ın ve Müslümanların maslahatına hizmet etmek üzere, Devlet'in medya siyâsetini belirleyip infâz etmekten mes'ul olan bir dâiredir.

Madde-104: Sahipleri devlet tâbiyeti taşıyan medya araçlarının ruhsata ihtiyacı yoktur. Yalnızca kurulan medya aracını, Medya Dâiresi'ne bildiren bir "bilgilendirme ve haberdâr etme" iletisi yollamaları gereklidir. Medya aracının sahibi ve yönetmeni, yayınladıkları her medya yayınından mes'ul olurlar ve tebâ fertlerinden herhangi biri gibi şer'î bir muhâlefetten muhâsebe edilirler.

Ümmet Meclisi

Madde-105: Müslümanları görüş bakımından temsil eden ve Halife'nin kendilerine danıştığı şahıslar, Ümmet Meclisi'dir. Vilâyetlerin ahâlisini temsil eden şahıslar ise Vilâyet Meclisleri'dir. Yöneticilerin zulmünü veya İslâmî hükümlerin kötü tatbik edilmesini şikâyet amacıyla Gayri-Müslimler'in de Ümmet Meclisi'nde bulunmaları câizdir.

Madde-106: Vilâyet Meclisi üyeleri, ilgili vilâyetin ahâlisinden doğrudan seçim yoluyla seçilirler. Vilâyet Meclisleri'nin üye sayısı Devlet'in her vilâyetindeki nüfus yüzdesine göre sınırlandırılır. Ümmet Meclisi üyeleri ise, Vilâyet Meclisleri'nden doğrudan seçim yoluyla seçilirler. Ümmet Meclisi'nin başlangıç ve bitiş müddeti, Vilâyet Meclisleri'nin başlangıç ve bitiş müddeti ile aynı olur.

Madde-107: Hilâfet Devleti'nin tâbiyetini taşıyan herkes, ister erkek ister kadın olsun, ister Müslüman ister Gayri-Müslim olsun, âkil ve bâliğ ise Ümmet Meclisi'ne ve Vilâyet Meclisi'ne üye olma hakkına sahiptir. Fakat Gayri-Müslimler'in üyeliği, yöneticilerin zulmünü veya İslam'ın kötü tatbik edilmesini şikâyet ile sınırlıdır.

Madde-108: Şûrâ ve Meşveret, mutlak şekilde görüş almaktır. Teşrîde, ta'rifte, gerçekleri ortaya çıkartma gibi fikrî hususlarda, fennî ve ilmi hususlarda bağlayıcı değildir. Halife, amelî konulardan birinde ve araştırma

yahut ileri görüş gerektirmeyen amellerde istişâre ettiğinde bağlayıcıdır.

Madde-109: Şûrâ, sadece Müslümanların hakkıdır. Gayri-Müslimler'in Şûrâ'da hakkı yoktur. Fakat görüş belirtmek, Müslüman veya Gayri-Müslim, tebâ fertlerinin hepsine câizdir.

Madde-110: Şûrâ'nın bağlayıcı olduğu meselelerde Halife istişâre ettiğinde, doğruluğuna veya yanlışlığına bakılmaksızın çoğunluğun görüşü alınır. Fakat bunlar dışında kalıp istişârenin bağlayıcı olmadığı konularda çoğunluğa veya azınlığa bakılmaksızın doğruluk aranır.

Madde-111: Ümmet Meclisi şu beş salâhiyete sahiptir:

1. a. Yönetim, öğretim, sağlık, iktisâd, ticâret, sanâyi, ziraat ve benzeri işler gibi derin fikrî araştırma ve ileri görüşlülük gerektirmeyen iç siyâset işlerinin yürütülmesi ile ilgili amellerde ve amelî konularda Halife'nin Ümmet Meclisi ile istişâresinde Ümmet Meclisi'nin Halife'ye verdiği görüş bağlayıcıdır.
b. Halife, derin araştırma ve ileri görüşlülük gerektiren fikri konularda, tecrübe ve dirâyet gerektiren konularda, fennî ve ilmî konularda, ayrıca Mâliye, Ordu ve Dış Siyâset'te Ümmet Meclisi ile istişâre edip görüşüne bakabilir. Ümmet Meclisi'nin bu hususlardaki görüşü ise bağlayıcı değildir.
2. Halife'nin, benimsemek istediği hükümleri ve kânunları Ümmet Meclisi'ne havâle etme hakkı vardır. Ümmet Meclisi'nin Müslüman üyelerinin, bunları

tartışıp doğru ve yanlış yönlerini açıklama hakları da vardır. Devlet'in benimsediği şer'î usûllerden benimseme metodunda Halife ile ihtilâfa düşerlerse, aralarının ayrılması Mezâlim Mahkemesi'ne aittir. Mahkeme'nin bu husustaki görüşü bağlayıcıdır.

3. Dâhilî, Hâricî, Mâlî, Askerî veya benzeri konularda, bilfiil devlette gerçekleşen tüm işlerde Ümmet Meclisi'nin Halife'yi muhâsebe etme hakkı vardır. Çoğunluğun görüşünün geçerli olduğu hususlarda, Meclis'in görüşü Halife'yi bağlayıcıdır. Çoğunluğun görüşünün geçerli olmadığı hususlarda ise Meclis'in görüşü Halife'yi bağlayıcı değildir.

Şer'î açıdan tamamlanmış olan bir iş hususunda Ümmet Meclisi ile Halife ihtilâf edecek olursa, Şeriat'e uygunluğu bakımından kesin kararı vermesi için Mezâlim Mahkemesi'ne mürâcaat edilir ve Mahkeme'nin kararı bağlayıcı olur.

4. Ümmet Meclisi'nin Muâvinler, Vâliler ve Amiller aleyhine memnuniyetsizliğini bildirme hakkı vardır ve bu konudaki görüşü Halife'yi bağlayıcıdır. Halife'nin de onları derhal azletmesi gerekir.
5. Ümmet Meclisi'nin Müslüman üyeleri; Mezâlim Mahkemesi'nin, in'ikad şartlarına sahip olduklarına karar verdiği Hilâfet adaylarını seçme hakkına sahiptir ve çoğunluğunun bundaki görüşü bağlayıcıdır. Bundan ötürü Meclis tarafından seçilenlerin hâricindekilerden seçim yapılması doğru değildir.

İçtimâî Nizâm

Madde-112: Kadında asıl olan anne ve ev hanımı olmasıdır ve o, korunması gereken bir nâmustur.

Madde-113: Asıl olan; erkeklerin kadınlardan ayrılmasıdır. Hacc ve alışveriş gibi Şeriat'ın müsaade ettiği bir ihtiyaç ve kendisi için toplantı yapılmasına müsaade ettiği ihtiyaç haricinde bir arada bulunmamalarıdır.

Madde-114: Erkeklerle verilen haklar kadınlara da verilir. Erkeklerle yüklenen yükümlülük kadınlara da yüklenir. Ancak İslam'ın kadın ve erkeklerle şer'î deliller ile tahsis ettiği haklar müstesnâdır. Dolayısıyla kadının ticâret, ziraat ve sanâyi işlerine katılma, muâmelat ve akitlerde bulunma, her tür mülke sahip olma hakkı vardır. Kendi başına veya başkası ile ortak olarak malını çoğaltabilir. Hayat işlerinin hepsine bizzat katılabilir.

Madde-115: Kadının devlet görevlerine tâyin edilmesi, Ümmet Meclisi üyelerini seçmesi, Ümmet Meclisi'ne üye olması, Halife'nin seçilmesine ve Halife'ye bey'at verilmesine iştirâk etmesi câizdir.

Madde-116: Kadının yönetim görevini üstlenmesi câiz değildir. Dolayısıyla Halife, Muâvin, Vâlî ve Âmil olamaz. Yönetimden sayılan herhangi bir işi üstlenemez. Aynı şekilde Kâdî'l Kudâ (Baş Hakim), Mezâlim Mahkemesi'nde Kâdî ve Cihâd Emîri de olamaz.

Madde-117: Kadın, hem genel hayatta hem de özel hayatta yaşar. Genel hayatta, iki elinden ve yüzünden başka yerinin görünmemesi, teberrüc olmaması ve açık saçık olmaması şartıyla kadınlarla, mahrem erkeklerle ve yabancı erkeklerle yaşaması câizdir. Özel hayatta ise, kadınlar ve mahremlerinden başkasıyla yaşaması câiz değildir. Yabancı erkekler ile yaşaması câiz değildir. Her iki hayatta da tüm şer'î hükümlere bağlı olmalıdır.

Madde-118: Mahrem olmayan biriyle halvet men edilir. Yabancılar önünde teberrüc ve avretin açılması da men edilir.

Madde-119: Her erkek ve kadın, ahlâkî tehlike içeren veya toplumu ifsâd edici iş yapmaktan men edilir.

Madde-120: Evlilik hayatı huzur hayatıdır. Zevc (bey) ile zevcenin (hanımın) yaşamı, dostluk yaşamıdır. Zevcin zevce üzerindeki kıvameti, riâyet (gözetim) kıvametidir, yönetim kıvameti değildir. Zevce itaat, zevce üzerine farzdır. Yaşadığı çevreye göre maruf bir şekilde zevcesinin nafakası zevce farzdır

Madde-121: Zevc ile zevce, ev işlerini tam bir yardımlaşma ile idare ederler. Zevc ev dışında yapılan bütün işlere bakmalıdır. Zevce de ev içinde yapılan işleri gücü yettiği kadar yapmalıdır. Zevc, zevcesinin yapamadığı işleri yapmak üzere yeteriyle hizmetçi getirmelidir.

Madde-122: Bakıma muhtaç oldukları müddetçe çocuklara bakmak, ister Müslüman isterse Gayri-Müslim

olsun, kadına vâciptir ve onun hakkıdır. Çocuk bakıma muhtaç değilse bakılır: Eğer hem Velî hem de anne Müslüman ise, çocuk istediği kimse ile oturmakta serbest bırakılır. Seçtiği kişi ister erkek isterse kadın olsun çocuk onunla kalır. Çocuğun erkek veya kız olması da fark etmez. Fakat ikisinden biri Gayri-Müslim ise aralarında tercih yapılmaz, bunlardan Müslüman olana verilir.

İktisâdî Nizâm

Madde-123: İktisâdî Siyâset; ihtiyaçların doyurulması açısından toplumun üzerinde bulunması gerekene bakıştır. Böylece toplumun üzerinde bulunması gereken durum, ihtiyaçların doyurulmasının esâsı olur.

Madde-124: İktisâdî problem; malları ve menfaatleri tebânın tüm fertlerine dağıtmak, bunların sahibi olmak ve bunlar için çalışma olanağı tanımak suretiyle bunlardan faydalanmalarına imkân vermektir.

Madde-125: Fert fert tüm fertlerin bütün temel ihtiyaçlarının tam bir şekilde doyurulması garanti edilmelidir. Her ferdin, lüks ihtiyaçlarını mümkün merteye en yüksek seviyede karşılamasına imkân verilmesi garanti edilmelidir.

Madde-126: Mal, yalnızca Allah'ındır ve O, insanoğlunu bunda istihlâf edendir ki böylece bu genel istihlâf ile insan, malın mülkiyet hakkına sahip olmuştur. Allah, ferdin malı sahiplenmesine izin verendir ki bu özel izin ile de insanın fiilî mülkiyeti meydana gelmiştir.

Madde-127: Mülkiyet üç çeşittir: Ferdi Mülkiyet, Kamu Mülkiyeti ve Devlet Mülkiyeti.

Madde-128: Ferdi Mülkiyet; nispet edildiği kimseye bir şeyden faydalanma ve mukâbilinde karşılık alma imkânı veren mal ve menfaat ile takdîr edilmiş şer'î bir hükümdür.

Madde-129: Kamu Mülkiyeti; Şarî'in topluma lutfettiği, mallardan müşterek faydalanma iznidir.

Madde-130: Vergi malları, Harac ve Cizye gibi tasarrufu Halife'nin görüşüne ve ictihâdına bağlı olan her mal, Devlet Mülkiyeti olur.

Madde-131: Menkul ve gayri-menkul malda ferdi mülkiyet beş şer'î sebebe bağlıdır:

- a. Çalışma
- b. İrs
- c. Yaşamak için mala ihtiyaç
- d. Devlet'in malından tebâya vermesi
- e. Fertlerin mal mukabilinde olmadan veya gayret sarf etmeden aldıkları mallar.

Madde-132: İster infak tasarrufuna ait olsun ister mülkün arttırılması tasarrufuna ait olsun mülkiyetteki tasarruf, Şarî'in iznine bağlıdır. İsrâf, zevke düşkünlük ve cimrilik yasaklanır. Kapitalist şirketler, kooperatifler ve Şeriat'e muhâlif bütün muamelemler yasaklanır. Ribâ, fâhiş fiyat, ihtikâr, kumar ve benzeri yasaklanır.

Madde-133: Öşrî Arâzi, ahâlisinin üzerinde İslam'a girdiği arâzi ile Arap Yarımadası arâzisi'dir. Harâcî Arâzi ise, Arap Yarımadasından başka harp ve sulh suretiyle fethedilen yerlerdir. Fertler Öşrî Arâzi'nin rakabesini (aslını) ve menfaatini mülkiyet edinirler. Harâcî Arâzi'nin rakabesinin mülkiyeti devletindir ve menfaatinin

mülkiyeti ise fertlerindir. Her ferdin şer'î akitlerle öşri arâziyi, haraci arâzinin menfaatıyla mübadele etme hakkı vardır. Bunlar da diğer mallar gibi mîras bırakılır.

Madde-134: Mevat arâzi (işlenmemiş sahihsiz arâzi), faydalanılır hale getirmek ve çevrelemek suretiyle mülk edinilir. Fakat mevat arâzi dışında kalan arâziler ancak irs, satın alma ve ikta (Devlet tarafından dağıtılması) gibi şer'î sebeplerle mülk edinilir.

Madde-135: İster Öşrî Arâzi olsun, ister Harâcî Arâzi olsun, arâziyi ziraat için kiralamak mutlak olarak yasaklanır. Yine muzâra'a (parayla veya mahsulün bir kısmıyla kiralama) da yasaklanır. Musâkâ (ağaçların kiraya verilmesi) ise mutlak olarak câizdir.

Madde-136: Arâzi mülkiyeti olan herkes o arâziyi işletmeye zorlanır. Beyt-ul Mâl'den, muhtaç olanlara arâzisini işletmesini mümkün kılacak kadar yardım verilir. Arâzi, üç sene işletmeksizin ihmâl edenden alınıp başkasına verilir.

Madde-137: Kamu Mülkiyeti şu üç şeyde tahakkuk eder:

- a. Şehir meydanları gibi toplumun yararlandığı her yer,
- b. Petrol yatakları gibi zengin maden kaynakları,
- c. Nehirler gibi tabiatı gereği fertlerin sahiplenmesi mümkün olmayan şeyler.

Madde-138: Fabrika esas itibariyle ferdi mülklere aittir. Ancak fabrika, ürettiği maddenin hükmünü alır. Eğer madde ferdi mülklere aittir ise o fabrika ferdi bir mülk olur,

tekstil fabrikaları gibi. Eğer madde kamu mülklerinden ise o fabrika kamu mülkü olur, demir-çelik fabrikaları gibi.

Madde-139: Devlet'in, Ferdî Mülkiyeti Kamu Mülkiyeti'ne dönüştürmesi câiz değildir. Çünkü Kamu Mülkiyeti, malın tabiatında ve niteliğinde sâbittir, devletin görüşüne bağlı değildir.

Madde-140: Ümmetin fertlerinden her ferdin, Kamu Mülkiyeti'ne giren her şeyden faydalanma hakkı vardır. Devlet'in tebdân kayırdığı bir kimseye kamu mülklerini mülkiyet edinme veya kullanma izni vermesi câiz değildir.

Madde-141: Devlet'in, tebdânın maslahatı olarak gördüğü herhangi bir maslahat için, Mevât Arâzi'yi ve Genel Mülkiyet kapsamına girenleri koruma altına alması câizdir.

Madde-142: Zekâtı verilse bile malın kenz edilmesi (yığılıp saklanması) yasaklanır.

Madde-143: Zekât, Müslümanlardan tahsil edilir ve Şeriat'ın kendilerinden alınmasına karar verdiği nakit, ticâret eşyâsı, mâşiye (küçük-büyük baş hayvan) ve hubûbât gibi mallardan alınır. Şeriat'ın zikretmediklerinden alınmaz. Zekât; ister âkil ve bâliğ gibi mükellef olsun, isterse çocuk ve deli gibi mükellef olmasın, her mal sahibinden alınır ve Beyt-ul Mâl'de özel bir bölüme konur ve yalnızca Kur'ân-il Kerîm'de

zikredilen sekiz sınıftan birine veya birden fazlasına harcanır.

Madde-144: Zimmîlerden cizye tahsil edilir. Verebileceği miktarda bâliğ erkeklerden alınır. Kadınlar ile çocuklardan alınmaz.

Madde-145: Harâcî Arâzi'den gücü yettiğince Harac alınır. Öşrî arâziden ise bilfiil çıkan mahsulün Zekâtı alınır.

Madde-146: Müslümanlardan, Beyt-ul Mâl masraflarını karşılamak için Şeriat'ın alınmasını câiz gördüğü vergi alınır. Şu şartla ki ma'rufa göre mal sahibine bırakılması gereken ihtiyaçlardan fazla bulunan kısımlardan alınmalı ve bunun, Devlet'in ihtiyaçlarını gidermeye yetip yetmediği gözetilmelidir.

Madde-147: Şeriat'ın Ümmete yapmasını vâcip kıldığı bütün işleri yerine getirmek için Beyt-ul Mâl'de mal yoksa bu vâcip, Ümmete intikal eder. Bu takdirde Ümmete vergi koymak suretiyle işleri imkân dâhilinde yoluna sokmak Devlet'in hakkıdır. Şeriat'ın Ümmete vâcip kılmadığı; mahkemeler, dâireler veya herhangi bir maslahatın gerçekleştirilmesi için konan resmî harçlar gibi şeylerden dolayı Devlet'in vergi alması câiz değildir.

Madde-148: Devlet Bütçesi'nin şer'î hükümlerce belirlenen dâimî bölümleri vardır. Fakat bütçe kısımları, her kısmın içerdiği meblağlar ve her kısımda bu meblağların tahsis edildiği işler, Halife'nin görüşüne ve ictihâdına bağlıdır.

Madde-149: Beyt-ul Mâl'in dâimî gelirleri; Fey'in (savaşız elde edilen ganîmetlerin) tamamı, Cizye, Harac, Rikâz'ın (definenin) beşte biri ve Zekât'tır. İhtiyaç olsun ya da olmasın bu mallar devamlı olarak alınır.

Madde-150: Beyt-ul Mâl'in dâimî gelirleri devlet harcamalarına yeterli gelmediği zaman, Devlet Müslümanlardan vergiler tahsil edebilir. Vergileri tahsil etmede aşağıdaki yönleri tâkip etmelidir:

- a. Fakirler, miskinler, İbn-is Sebîl'ler (yolda kalanlar) ve Cihâd farzını yerine getirmek için Beyt-ul Mâl'e farz olan harcamaları karşılamak.
- b. Memurların nafakaları, Ordunun erzakları ve yöneticilerin tavitleri gibi, Beyt-ul Mâl'e farz olan, bedel vaziyetindeki harcamaları karşılamak.
- c. Yollar yapmak, sular çıkarmak, mescidler, okullar ve hastaneler inşâ etmek gibi, karşılıksız refiklik ve maslahat yönünden Beyt-ul Mâl'e farz olan harcamaları karşılamak.
- d. Tebânın başına gelen açlık, tufan veya deprem benzeri bir olay gibi, zâruret yönünden Beyt-ul Mâl'e farz olan harcamaları karşılamak.

Madde-151: Devlet'in sınır kapılarında alınan gümrükler, Devlet Mülkiyeti'nin veya Kamu Mülkiyeti'nin neticesi olan mallar, mîrasçısı olmayanlardan tevârüs eden mallar ve mürtedlerin malları da Beyt-ul Mâl'in gelirlerindedir.

Madde-152: Beyt-ul Mâl'in harcamaları, şu altı yöne taksîm edilir:

- a. Zekâtı hak eden sekiz sınıfa, Zekât bölümünden harcanır.
- b. Zekât malları bölümünde mal bulunmadığı takdirde fakirlere, miskinlere, İbn-is Sebîl'lere, Cihâd'a ve Ğarîmler'e (borçlarını ödeyemeyen borçlulara) para, Beyt-ul Mâl'in dâimî gelirlerinden ödenir. Burada da yoksa Ğarîmler'e bir şey ödenmez. Fakat fakirler, miskinler, İbn-is Sebîl'ler ve Cihâd için yapılacak masrafı kapatmak üzere vergiler tahsîl edilir. Fesâd korkusu halinde ise bu giderler için borç para alınır.
- c. Askerler, yöneticiler, memurlar gibi devlet hizmetini yerine getirenlere Beyt-ul Mâl'den para ödenir. Beyt-ul Mâl'in malı yeterli olmazsa bu masrafı kapatmak üzere derhal vergiler tahsîl edilir. Fesâd korkusu halinde ise bu giderler için borç para alınır.
- d. Yollar, câmiler, hastaneler ve okullar gibi temel hizmetler ve maslahatlar için Beyt-ul Mâl'den harcanır. Beyt-ul Mâl'deki yeterli olmazsa bu masrafı kapatmak üzere hemen vergiler tahsîl edilir.
- e. Lüks hizmetlere ve maslahatlara Beyt-ul Mâl'den harcanır. Bunlar için Beyt-ul Mâl'de yeteri kadar bulunmazsa bunlara para harcanmaz ve ertelenir.
- f. Deprem ve tufan gibi doğal âfetler için Beyt-ul Mâl'den harcanır. Bunlar için Beyt-ul Mâl'de yeteri

kadar yoksa bunlar için hemen borç para alınır, sonra bu borç toplanan vergilerden kapatılır.

Madde-153: Devlet, tâbiyetini taşıyan herkes için iş bulmayı garanti eder.

Madde-154: Fertlerin yanında ve şirketlerde çalışanlar, hakların ve yükümlülüklerin tümünde devlette çalışanlar gibidir. Ücretle çalışmakta olan herkes, -iş veya işçi türü değişse de- çalışandır. Ücretli ile işveren ücret miktarında anlaşmazlığa düşerlerse, ecr-i misl'e (piyasa ücretine) göre hüküm verilir. Bunların dışındaki hususlarda anlaşmazlığa düştüklerinde ise, aralarında şer'î hükümlere göre yapılan sözleşmeye binâen hüküm verilir.

Madde-155: Ücretin, işten sağlanacak maslahata ve işçinin sağlayacağı maslahata göre takdir edilmesi câizdir. Ücretlinin bilgisine veya ilmî diplomasına göre ücret takdir edilmez. Çalışanlar için dereceler yoktur. Bilakis kendilerine -gerek iş gerek işçi ile ilgili olsun- hak ettikleri ücretin tamamı verilir.

Madde-156: Devlet, malı ve işi olmayan, nafakasını temin edecek kimsesi bulunmayan kimselerin nafakalarını garanti eder. Yaşlıların ve özürlülerin barındırılmasını üstlenir.

Madde-157: Devlet, malın tüm tebâ arasında tedâvül etmesi için çalışır ve yalnızca belirli bir zümre arasında tedâvül etmesine engel olur.

Madde-158: Devlet, lüks ihtiyaçlarını sağlama imkanları için ve devletin sahip olduğu mallara göre toplumda dengenin oluşturulması için tebâ fertlerine şöyle kolaylık sağlar:

- a. Beyt-ul Mâl'de sahibi olduğu menkul veya gayri-menkul mallardan, feyden ve benzerlerinden verir.
- b. Yeterince arâzisi bulunmayanlara mamur olan ve mamur olmayan (verimli ve çorak) arâzilerini iktâ eder. Fakat arâzisi olup da işletmeyenlere vermez. Ziraata imkânı olmayanlara ise ziraat yapabilmeleri için mal verir.
- c. Borçlarını ödeyemeyenlerin borçlarını Zekât malından, feyden ve benzerlerinden kapatır.

Madde-159: Arâzinin üretimini en üst seviyeye ulaştırmak üzere, arâzinin işletilmesini gerçekleştirecek ziraat siyâseti gereğince Devlet, ziraat işlerini ve ziraat mahsullerini denetler.

Madde-160: Devlet, bütün sanâyi işlerini denetler ve Kamu Mülkiyeti kapsamına giren sanâyiye direkt işletir.

Madde-161: Dış Ticâret, malın kaynağı bakımından değil, tâcirin tâbiyeti bakımından değerlendirilir. Harbî tâcirler - tâcir veya mal için özel izinleri olmadıkça-beldelerimizde ticâret yapmaktan men edilirler. Muâhid (anlaşmalı) devletlerin tâcirleri ise aramızdaki anlaşma gereğince muâmeleye tabidirler. Tebâdan olan tâcirler de beldelerin muhtaç olduğu maddeleri ihrâc etmekten ve düşmanları askerî, ekonomik ve sanâyi yönünden güçlendirecek

maddeleri ihrâc etmekten men edilirler. Fakat sahip oldukları herhangi bir malı ithâl etmekten men edilmezler. "İsrail" gibi bizimle ehli arasında fiili harb bulunan bir ülke, bu hükümlerden istisna edilir. Bu ülke, ticâret ile ilgili olsun ya da olmasın, kendisi ile olan tüm alâkalarda Fiilî Dâr-ul Harb hükümlerini alır.

Madde-162: Hayat işleriyle ilgili her türlü ilmi laboratuvarlar kurmak tebânın tüm fertlerinin hakkıdır. Bizzat Devlet'in de böyle laboratuvarlar kurması lâzımdır.

Madde-163: Fertler, Ümmet veya Devlet için zarara yol açan maddeler üreten laboratuvarlara sahip olmaktan men edilirler.

Madde-164: Devlet bütün sağlık hizmetlerini herkes için ücretsiz temin eder. Fakat ücretle doktor tutmak ve ilaç satmak yasaklanmaz.

Madde-165: Beldelerimizde yabancı malların işletilmesi ve yatırım yapılması men edilir. Yine herhangi bir yabancıya ayrıcalık tanınması da men edilir.

Madde-166: Devlet, kendisine has, bağımsız bir para çıkartır. Bu paranın, herhangi bir yabancı para birimine bağlanması câiz değildir.

Madde-167: Devlet'in parası, gerek sikkeli gerek sikkesiz olarak altın ve gümüşdür. Devlet'in bu ikisinden başka nakit çıkartması câiz değildir. Devlet'in, hazinesinde denk miktarda altın ve gümüş karşılığı olması koşuluyla, altın ve gümüş yerine başka bir şey çıkarması câizdir. Dolayısıyla altın ve gümüşten tamamen denk mukabilleri

varsa, Devlet'in bakır, bronz, kağıt veya benzerini çıkartıp bunları kendi ismiyle sikkeli nakit yapması câizdir.

Madde-168: Devlet'in kendi parası arasındaki değişim câiz olduğu gibi, kendi para birimi ile diğer devletlerin para birimleri arasındaki değişim de aynı şekilde câizdir. Paralar farklı cinslerden olduğu zaman, -geciktirmeksizin el değiştirilmesi şartıyla- aralarındaki değişimde birinin fazla olması câizdir. Veresiye olması ise câiz değildir. İki cins farklı oldukça, değişim fiyatının sınırlandırılmadan değiştirilmesine izin verilir. Tebânın fertlerinden her bir fert, -herhangi bir para izni veya başka bir izin gerekmeksizin- dışardan ve içerden dilediği parayı satın alabilir ve onunla dilediğini satın alabilir.

Öğretim Siyaseti

Madde-169: Öğretimde izlenecek programın esasının İslâmî 'Akîde olması vâciptir. Derslerin içeriği ve tedrisâtın metodu tümüyle öğretimde bu esastan ayrılmamak üzere konulur.

Madde-170: Öğretim Siyâseti; İslâmî Akliyeti ve İslâmî Nefsiyeti oluşturur. Öğretimi yapılmak istenilen bütün ders konuları, bu siyâset esâsı üzere hazırlanır.

Madde-171: Öğretimin gâyesi; İslâmî Şahsiyeti oluşturmak ve insanları, hayatın işlerine ilişkin ilimler ve bilgiler ile donatmaktır. Öğretim yöntemleri de bu gâyeyi gerçekleştirecek şekilde olur. Bu gâyeye götürmeyen ve bu gâyenin dışına çıkan her yöntem yasaklanır.

Madde-172: İslâmî ve Arap Dili ilimleri için haftalık verilecek dersler, sayı ve zaman bakımından diğer ilimler için verilecek dersler miktarınca olmalıdır.

Madde-173: Öğretimde tecrübî ilimler ve bunların uzantısı matematik gibi bilimlerle kültürel bilgiler birbirlerinden ayırt edilmelidir. Tecrübî ilimlerle bunların uzantısı olanlar ihtiyaca göre ve herhangi bir öğretim merhalesi ile sınırlanmadan öğretilir. Fakat kültürel bilgiler; yüksek öğretimden önce ilk merhalelerde, İslâmî fikirlere ve hükümlere aykırı olmayan belirli bir siyâsete göre alınır. Yüksek merhalede ise, eğitim siyâsetinden ve gayesinden çıkmamak şartıyla ilim alınır.

Madde-174: İslâmî Kültür, öğretimin bütün merhalelerinde öğretilmelidir. Yüksek merhalede ise tıp, mühendislik, fizik ve benzeri ilimler için bölümler tahsis edildiği gibi, tüm İslam ilimleri için de bölümler tahsis edilmelidir.

Madde-175: Sinaat ve fenler; ticaret, denizcilik ziraat yönünden ise ilime eklenebilir ve kayıtsız şartsız kabul edilebilirler, ressamlık ve heykeltıraşlık gibi özel bir bakış açısından etkilenmiş ise kültüre eklenebilir ama İslâmî bakış açısına aykırı olduğunda alınmazlar.

Madde-176: Öğretim müfredâtı tektir. Devlet'in müfredâtından başka bir müfredâta izin verilmez. Devlet'in müfredâtına bağlı kaldıkları, öğretim plânının esâsı üzerine kurulu oldukları, bünyelerinde öğretim siyâsetini ve gâyesini gerçekleştirdikleri, bünyelerindeki öğretimi -ister öğrenci isterse öğretmen olsunlar- kız-erkek karışık olarak yapmadıkları ve herhangi bir tâîfeye veya dîne veya mezhebe veya ırka veya renge has olmadıkları sürece özel okulların açılması engellenmez.

Madde-177: Hayat sahasında insana lâzım olan hususları, erkek olsun kadın olsun her bir ferde, ilk ve orta öğretim merhalelerinde yeterince öğretmek Devlet'in üzerine farzdır. Devlet, bu imkânları herkese ücretsiz olarak hazırlamalı, gücünün yettiği kadar da herkese ücretsiz yüksek öğrenim imkânı sağlamalıdır.

Madde-178: Devlet; fıkıh, fıkıh usulü, hadis, tefsir ile fikir, tıp, mühendislik ve kimyadan, îcatlardan, keşiflerden ve benzerlerinden çeşitli bilgilerde araştırmalarını devam

ettirmek isteyenlere imkân sağlamak üzere üniversite ve okullardakinin dışında da kütüphaneler, laboratuvarlar ve diğer bilimsel araçları hazırlar ki Ümmet içerisinde çokça müctehidler, ibda edenler ve ihtira edenler bulunsun.

Madde-179: Öğretimin bütün merhalelerinde te'lif kullanılması yasaklanır. Bir kitap basılıp yayınlandığı zaman, ister müellif isterse müelliften başkası olsun, hiç kimse basım-yayın haklarını sahiplenemez. Fakat fikirler kişide mahfuz ise, basılmamış ve yayınlanmamış ise insanlara verme karşılığında ücret alması câizdir aynen öğretmekten ücret aldığı gibi.

Dış Siyâset

Madde-180: Siyâset; Ümmet'in dâhili ve hâricî işlerini gütmektir ve bu, Devlet ile Ümmet tarafından yapılır. [Devlet, bu gütmeyi bilfiil yapandır. Ümmet ise onunla Devlet'i muhâsebe edendir.

Madde-181: Herhangi bir ferdin, partinin, kitlenin veya cemaatin, yabancı devletlerden herhangi bir devlet ile ilişkisinin bulunması mutlak olarak câiz değildir. Devletler ile ilişki, yalnızca İslam Devleti tarafından kurulabilir. Zira Ümmet'in işlerini fiilen yürütme hakkı yalnızca Devlet'e aittir. Ümmet ve kitleler ise Devlet'i bu dış ilişkilerden muhasebe etmelidir.

Madde-182: Gâye vâsıtayı meşrû kılmaz. Çünkü metod, fikrin cinsindedir. Haram ile ne vâcibe ne de mubâha ulaşılır. Siyasi vesileler siyâsetin metoduna aykırı olamaz.

Madde-183: Dış siyâsette siyasi manevralar zaruridir. Siyasi manevralardaki kuvvet ise, amellerin îlânında ve hedeflerin gizlenmesinde saklıdır.

Madde-184: Devletlerin cürümlerini keşfetmeye cür'et etmek, kaypak siyâsetlerinin tehlikesini beyân etmek, habîs entrikalarını ifşâ etmek ve saptırıcı şahsiyetlerini imhâ etmek, siyâsî üslupların en önemlilerindedir.

Madde-185: Fertlerin, ümmetlerin ve devletlerin işlerini görüp gözetmeye yönelik İslâmî fikirlerin azametini göstermek, siyasi metotların en azametlisi sayılır.

Madde-186: Ümmet'in Siyâsî Meselesi; devletinin şahsiyetinin kuvvetinde, hükümlerinin güzel tatbikinde ve davetini dünyaya taşımayı sürdürmekte ifadesini bulan İslam'dır.

Madde-187: İslam davetinin yüklenilmesi, üzerinde dış siyâsetin dolaştığı bir eksendir ve Devlet'in tüm diğer devletlerle ilişkileri İslam davetini yüklenme esasına göre kurulur.

Madde-188: Devlet'in, dünyada kurulu diğer devletlerle olan ilişkileri şu dört husus üzerine kuruludur

Birincisi: İslâmî Âlem'de kurulu devletlere, sanki tek bir beldede kuruluymuşçasına itibar edilir. Dış ilişkiler kapsamına girmezler ve onlarla olan ilişkiler dış siyâsetten sayılmaz. Hepsini tek bir devlet halinde birleştirmek için çalışmak gerekir.

İkincisi: Kendileriyle aramızda iktisâdî anlaşmalar veya ticârî anlaşmalar veya iyi komşuluk anlaşmaları veya kültürel anlaşmalar bulunan devletler ile muâmele, anlaşmada geçenlere göre olur ve anlaşmalarda belirtilmesi halinde, -muâmelenin fiilen misli olması şartıyla- bu devletlerin tebâlarının beldelerimize kimlikle, pasaport gerekmeksizin girme hakları vardır. Bu devletlerle olan iktisâdî ve ticârî ilişkiler, -zarûrî olması ve bu devletleri güçlendiren şeylerden olmaması şartıyla- belirli şeylerle ve belirli sıfatlarla sınırlandırılmalıdır.

Üçüncüsü: Kendileriyle aramızda anlaşma bulunmayan devletler, İngiltere, Amerika ve Fransa gibi bilfiil

sömürgeci devletler ve Rusya gibi beldelerimize göz diken devletler, hükmen harbi devletler sayılırlar. Onlara karşı her türlü ihtiyati tedbir alınır. Onlarla herhangi bir diplomatik ilişki kurulmaz. Bu devletlerin tebâları, beldelerimize ancak pasaportla ve her kişiye her girişi için özel bir vize almak suretiyle girebilirler. Fakat fiili harbi devlet haline gelirlerse bu geçerli olmaz.

Dördüncüsü: "İsrail" gibi fiili harbi devletlere karşı bütün ilişkilerde savaş hali esas tutulmalıdır. Aramızda ateşkes olsun veya olmasın onlarla fiili savaş içindeymişiz gibi davranılmalıdır. Tüm tebâlarının beldelerimize girmesi yasaklanır.

Madde-189: Askerî anlaşmalar ve onun cinsinden olan veya onunla bağlantılı olan -siyâsî anlaşmalar ile üs ve liman kiralama sözleşmeleri gibi- tüm anlaşmalar kesin bir yasaklama ile yasaklanır. İyi komşuluk anlaşmaları, iktisâdî, ticârî, mâlî ve kültürel anlaşmalar ile ateşkes anlaşmaları imzalamak ise câizdir.

Madde-190: Devlet'in, İslâm esasından başkasına dayanan veya İslam hükümlerinden başka hükümleri tatbik etmeye dayanan örgütlere iştirak etmesi câiz değildir. Birleşmiş Milletler (UN), Uluslararası Adalet Divanı (ICJ), Uluslararası Para Fonu (IMF), Dünya Bankası gibi uluslararası örgütlerle Arap Birliği gibi bölgesel örgütlere katılması câiz değildir.

* * * *